

บทที่ ๑

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่าน

แผนการสอนประจำบท

หัวเรื่อง

๑. ความหมายและกระบวนการของการอ่าน
๒. ความสำคัญของการอ่าน
๓. ประเภทของการอ่าน
๔. จุดมุ่งหมายในการอ่าน
๕. พื้นฐานที่สำคัญในการอ่าน
๖. ความเร็วในการอ่าน
๗. การฝึกอ่านเร็ว
๘. ลักษณะของนักอ่านที่ดี

แนวคิด

๑. การอ่านคือการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดและนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ กระบวนการของการอ่านไม่ได้เป็นเพียงการใช้สายตามองผ่านตัวอักษรที่อ่านเท่านั้น แต่ผู้อ่านยังต้องทำความเข้าใจกับความหมายของถ้อยคำที่อ่าน และพิจารณาเลือกความหมายที่ดีที่สุดซึ่งเหมาะสมกับข้อความนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วย

๒. การอ่านแบ่งตามลักษณะการอ่านได้เป็น ๒ ประเภทคือ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ

๓. การอ่านออกเสียงเหมาะสำหรับอ่านหนังสือประเภทร้อยกรองที่ต้องการความไพเราะ ส่วนการอ่านในใจ เหมาะสำหรับอ่านหนังสือทุกประเภท ผู้อ่านจึงควรฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถในการอ่านในใจจนอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. จุดมุ่งหมายในการอ่านหนังสือของแต่ละบุคคลในแต่ละโอกาสอาจจะไม่เหมือนกัน แต่โดยทั่วไปคนเรามักอ่านหนังสือโดยมีจุดมุ่งหมายใหญ่ๆคือ อ่านเพื่อความรอบรู้ อ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า และอ่านเพื่อความบันเทิง

๕. พื้นฐานการอ่านที่ดีจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวและสารที่ผู้เขียนมุ่งสื่อมายังผู้อ่านได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

๖. การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพนอกจากจะประกอบด้วยความเข้าใจในเรื่องราวและสารที่อ่านแล้ว ยังต้องประกอบด้วยความเร็วในการอ่านด้วย

๗. นักอ่านที่ดีจะต้องมีความกระตือรือร้นในการอ่าน สามารถอ่านหนังสือได้หลายประเภททั้งที่ให้ความรู้และความเพลิดเพลิน สามารถจับแนวคิดและจุดประสงค์ของผู้เขียนได้ วิเคราะห์และประเมินค่างานเขียนได้ โยงแนวคิดใหม่ที่ได้จากการอ่านให้เข้ากับประสบการณ์เดิมได้ และสามารถปรับความเร็วในการอ่านได้เหมาะสมกับโอกาสและจุดประสงค์ในการอ่าน ตลอดจนนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้

จุดมุ่งหมาย

เมื่อศึกษาเนื้อหาบทที่ ๑ จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

๑. อธิบายความหมายและกระบวนการของการอ่านได้ถูกต้อง
๒. บอกความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านได้อย่างน้อย ๓ ประการ
๓. บอกประเภทและจุดมุ่งหมายในการอ่านได้ถูกต้อง
๔. บอกพื้นฐานที่สำคัญในการอ่านได้อ่านถูกต้อง
๕. ระบุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่ออัตราเร็วในการอ่านได้อ่านถูกต้อง
๖. บอกวิธีในการฝึกอ่านเร็วได้
๗. บอกลักษณะของนักอ่านที่ดีได้อย่างน้อย ๓ ประการ
๘. สำรวจและประเมินผลตนเองได้ว่าตนมีคุณลักษณะของนักอ่านที่ดีหรือไม่ประการใด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

๑. ฟังคำบรรยายประกอบเอกสารคำสอน
๒. สนทนาซักถาม
๓. อภิปรายร่วมกันในประเด็นต่างๆตามหัวข้อเนื้อหา
๔. สำรวจและประเมินผลตนเองเกี่ยวกับลักษณะการอ่านของตน

๕. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายท้ายบทเรียน

สื่อการเรียนการสอน

๑. เอกสารคำสอนบทที่ ๑
๒. แผนภูมิแสดงกระบวนการของการอ่าน
๓. แบบสำรวจและประเมินลักษณะการอ่านของนักศึกษา

การวัดและประเมินผล

๑. สังเกตจากการตอบคำถามและการมีส่วนร่วมในการอภิปราย
๒. ตรวจสอบแบบฝึกปฏิบัติท้ายบทเรียน
๓. ตรวจสอบแบบสำรวจและประเมินลักษณะการอ่านของนักศึกษา

เนื้อหา

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่าน

การอ่านเป็นวิธีการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ในปัจจุบันการพิมพ์แพร่หลายไปมาก วิทยาการต่างๆที่มนุษย์สร้างสรรค์และคิดค้นขึ้นมา ล้วนได้รับการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งสิ้น การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้เราเข้าถึงและเข้าใจสิ่งต่างๆเหล่านี้

ความหมายและกระบวนการของการอ่าน

การอ่าน คือ การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์^๑ การอ่านไม่ได้เป็นเพียงการใช้สายตามองผ่านตัวอักษรที่ประกอบกันเข้าเป็นถ้อยคำหรือเรื่องราวต่างๆเท่านั้น แต่ผู้อ่านยังต้องเข้าใจความคิดและรับรู้ความหมายของสิ่งที่อ่านด้วย ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า “การอ่านเป็นกระบวนการค้นหาความหมายหรือความเข้าใจจากตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่นๆที่ใช้แทนความคิด”^๒

กระบวนการของการอ่านมีขั้นตอนเริ่มจากการใช้สายตามองดูตัวอักษรแล้วทำความเข้าใจกับถ้อยคำแต่ละคำ กลุ่มคำแต่ละกลุ่ม ตลอดไปจนถึงประโยคทุกๆ ประโยคที่เรียงรายต่อเนื่องกันในหน้าหนึ่งๆ เมื่อเข้าใจความตลอดทั้งย่อหน้าแล้วก็ทำความเข้าใจย่อหน้าต่อไปจนจบเรื่อง^๓

ในการทำความเข้าใจกับความหมายของถ้อยคำที่อ่านนั้น ผู้อ่านจะต้องพิจารณาเลือกเอาความหมายที่ดีที่สุดซึ่งเหมาะกับข้อความและเนื้อเรื่องตรงนั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ทั้งนี้เพราะคำๆเดียวอาจมีความหมายได้หลายอย่าง เช่น คำว่า

^๑ โกชัย สาริกบุตร การสร้างความสามารถในการอ่าน หน้า ๑๗

^๒ สุขุม เฉลยทรัพย์ การส่งเสริมการอ่าน พิมพ์ครั้งที่ ๒ หน้า ๕

^๓ สิทธา พินิจภูวดล และทิพย์สุเนตร อนันมบุตร หนังสือเรียน ท ๐๒๑: การอ่านและพิจารณาวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หน้า ๓

“ กิน ” อาจหมายถึง การรับประทานอาหารก็ได้ ช่วงระยะเวลาก็ได้ หรือคำว่า “ ขึ้น ” อาจหมายถึง ไปสู่เบื้องบน เบื้องสูง หรือเบื้องหน้า เช่น ขึ้นต้นไม้ ขึ้นบันได เป็นต้น หมายถึง เพิ่มหรือทำให้เพิ่ม เช่น ขึ้นราคา หรือหมายถึงอึดพองก็ได้ เช่น ศพขึ้น ท้องขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้คำยังอาจมีความหมายทั้งที่เป็นความหมายตามตัวอักษรหรือความหมายตรง และความหมายที่ต้องผ่านการตีความหรือความหมายแฝง เช่น

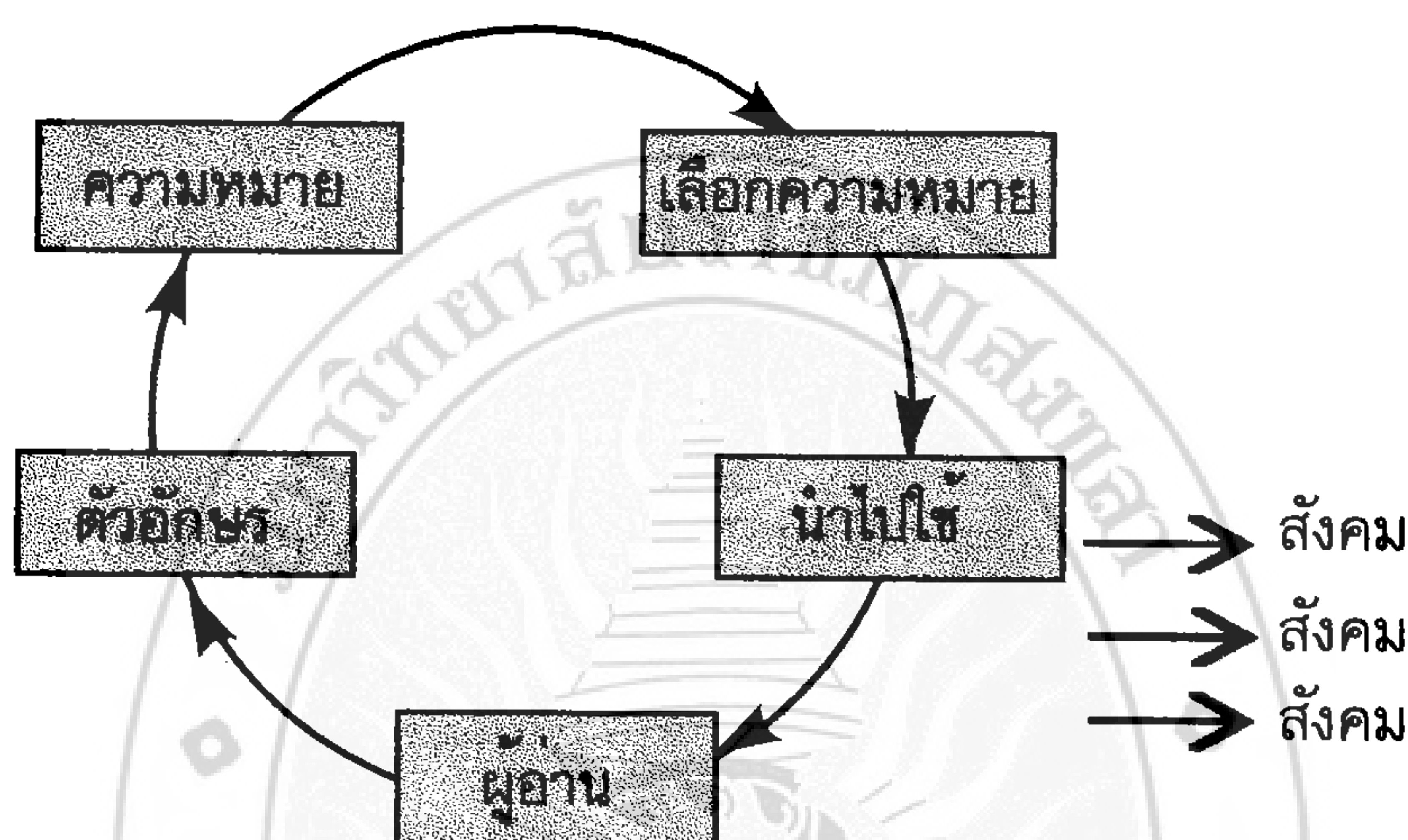
คำ	ความหมายตรง	ความหมายแฝง
ดาว	สิ่งที่เห็นเป็นดวงมีแสง ระยิบระยับในท้องฟ้า เวลามืด	บุคคลที่เด่นในทางใดทางหนึ่ง เช่น ในประโยค “ ภัทราภรณ์เป็นดาวดวง ใหม่ของวงการเพลง ” “ เธอเป็นดาว ของมหาวิทยาลัย ”
หัวใจ	อวัยวะภายในสำหรับ สูบฉีดโลหิตไปเลี้ยง ร่างกาย	ส่วนสำคัญแห่งสิ่งต่างๆ เช่น ใน ประโยค “ หัวใจของงานนี้อยู่ที่การ แสดงบนเวที ” “ เด็กไทยคือหัวใจ ของชาติ ” เป็นต้น
บ้า	เสียจริต สติพันเพี้ยน หลง หรือมัวเมาในสิ่ง นั้น เช่น บ้ายศ บายอ เป็นต้น	มาก เช่น ในประโยค “ หล่อนสวย เป็นบ้าเลย ” “ คุณแม่ต้อมใจดี เป็นบ้า ”

ดังนั้น ในการทำความเข้าใจกับความหมายของคำ ผู้อ่านจึงต้องพิจารณาจากเนื้อความหรือถ้อยคำที่แวดล้อมคำนั้นประกอบด้วย เพื่อพิจารณาเลือกเอาความหมายที่ดีที่สุดซึ่งเหมาะกับข้อความและเนื้อเรื่องตรงนั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ดังกล่าวแล้ว

กระบวนการของการอ่านจากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่ามีลำดับขั้นดังนี้ คือ

๑. การมองเห็นคำและตัวอักษรอย่างชัดเจน
๒. การแปลความหมายและเข้าใจความหมายของคำนั้นๆ

๓. การรู้จักเลือกใช้ความหมายที่ถูกต้องตรงกับที่ผู้เขียนตั้งใจไว้
 ๔. การนำความหมายนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์
 ซึ่งขั้นตอนดังกล่าว อาจสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิแสดงกระบวนการของการอ่าน ^๑

ความสำคัญของการอ่าน

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่อยู่ในยุคของข้อมูลข่าวสาร ในวันหนึ่งๆเราจะต้องเผชิญกับข้อมูลข่าวสารมากมาย ไม่ว่าเราจะทำอะไร เราก็จะได้รับข้อมูลข่าวสารติดมาด้วย เช่น ไปซื้อสินค้า ที่ตัวสินค้าก็จะมีชื่อสินค้าและวิธีใช้ จะขึ้นรถประจำทาง ที่ข้างรถก็จะบอกเส้นทางที่รถผ่านและจุดหมายปลายทาง เมื่อยามเจ็บป่วยไปพบแพทย์ ที่ร้านแพทย์ก็บอกเวลาเปิด - ปิดทำการ เมื่อแพทย์จ่ายยา ก็มีสลากยาบอกสรรพคุณและวิธีรับประทาน เป็นต้น ข้อมูลข่าวสารต่างๆเหล่านี้ หากเราไม่สนใจอ่านเราก็จะขาดความรู้ ขาดข้อมูลที่จะใช้ประกอบในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ บางครั้งก็อาจทำให้เสียโอกาสที่ดีในชีวิต เช่น ไม่อ่านป้ายประกาศต่างๆ

^๑ สนิท ตั้งทวี อ่านไทย หน้า ๕

ทำให้ไม่ทราบข่าวการรับสมัครงาน หรือกำหนดการสอบเข้าศึกษาต่อ ทำให้เสียโอกาสในการสมัครเข้าทำงานหรือสมัครสอบ เป็นต้น การมีนิสัยรักการอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่งในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน

นอกจากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นแล้ว การอ่านยังมีประโยชน์ต่อผู้อ่านอีกหลายประการ เช่น

๑. การอ่านจะช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ในเรื่องต่างๆ ได้รับความเคลื่อนไหวของบ้านเมืองและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ เมื่อใครสนทนาเรื่องต่างๆก็เข้าใจและร่วมสังคมได้โดยไม่ขัดเขิน

๒. การอ่านจะช่วยยกระดับสติปัญญาของผู้อ่านให้สูงขึ้น ผู้ที่อ่านมากย่อมรู้มาก การรู้มากย่อมก่อให้เกิดสติปัญญาอันเฉียบแหลม สามารถเข้าใจสถานการณ์ต่างๆได้อย่างรวดเร็ว เมื่อประสบปัญหาก็สามารถตัดสินใจหรือแก้ไขเหตุการณ์ได้ทันท่วงที เพราะความรู้ที่ได้จากการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นความรู้รอบตัว ความรู้ในสาขาวิชาชีพ หรือแม้เป็นเพียงเกร็ดความรู้เล็กน้อยๆ หากผู้อ่านอ่านแล้วจดจำนำไปใช้ในโอกาสที่ถูกต้องและเหมาะสมย่อมทำให้เกิดประโยชน์ทั้งสิ้น

๓. การอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา ในการเรียนทุกระดับนับตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนกระทั่งถึงอุดมศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ทั้งสิ้น

ในระดับประถมศึกษา การอ่านมีความจำเป็นมาก เพราะการเรียนวิชาต่างๆของนักเรียนจะต้องอาศัยการอ่านเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นวิชาคณิตศาสตร์ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หรือวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ เมื่อนักเรียนเรียนชั้นสูงขึ้นจนถึงระดับอุดมศึกษา การอ่านก็ยิ่งเพิ่มความสำคัญขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้เพราะการเรียนในระดับนี้ ผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น การมีนิสัยรักการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาในระดับต่างๆ เพราะการอ่านจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้แตกฉาน ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดี เมื่อสำเร็จการศึกษาออกมาก็จะหางานทำได้ง่าย

๔. ในการประกอบอาชีพ การประกอบอาชีพเกือบทุกอาชีพ จำเป็นต้อง

อาศัยผู้มีความรู้ความสามารถในการทำงาน จึงจะช่วยให้อาชีพนั้นๆ พัฒนาก้าวหน้าไปได้ ผู้ที่มีความรู้และเตรียมพร้อมในการพัฒนาฝีมือแรงงานและความคิดของตนอยู่เป็นประจำ จึงมีโอกาสนำมาพัฒนาได้ดีกว่าผู้ที่ขาดความรู้และทักษะในการทำงาน ขณะเดียวกันผู้ที่พัฒนาความรู้ความสามารถของตนให้ทันสมัยสอดคล้องกับวิทยาการใหม่ๆ อยู่เสมอ ย่อมมีความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพมากกว่าผู้ที่ไม่พัฒนาตนเอง การแสวงหาความรู้และวิทยาการใหม่ๆ ด้วยการอ่านอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงอาชีพของตนให้เจริญก้าวหน้าขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น นักธุรกิจที่ฉลาดจึงต้องแสวงหาความรู้ด้วยการอ่านอยู่เสมอ เพื่อนำความรู้จากการอ่านมาแสวงหาโอกาสในด้านการค้าและการลงทุน เกษตรกรก็จะต้องอ่านเพื่อติดตามความเจริญก้าวหน้าของการเกษตรแผนใหม่ที่จะนำมาใช้ในการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยวพืชผล การป้องกันศัตรูพืช การใช้ยาฆ่าแมลง และการเก็บถนอมพืชผล ฯลฯ แม้แต่แม่บ้านก็สามารถใช้การอ่านในการแสวงหาความรู้ที่จะประกอบอาหารให้มีคุณค่า ราคาถูก รู้จักเก็บถนอมอาหารให้ใช้ได้เป็นเวลานาน เรียนรู้วิธีการที่จะอบรมเลี้ยงดูบุตรให้เจริญเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพและมีความสุขในชีวิต มีพลานามัยสมบูรณ์ทั้งกายและใจ เรียนรู้แม้กระทั่งวิธีการที่จะครองชีวิตในครอบครัวให้มีความสุขราบรื่นได้จากการอ่านงานเขียนซึ่งมีผู้รู้และผู้มีประสบการณ์เขียนแนะนำไว้ในหนังสือต่างๆ

๕. การอ่านช่วยให้ผู้อ่านมีจิตใจเบิกบานแจ่มใส การอ่านหนังสือที่แต่งดี มีเนื้อหาน่าสนใจ ผู้อ่านย่อมได้รับความเพลิดเพลิน อ่านได้นาน ช่วยให้เกิดความสุข ผ่อนคลายความเครียด การอ่านหนังสือบางประเภท เช่น หนังสือธรรมะ เป็นต้น จะช่วยให้ผู้อ่านมีจิตใจสงบ ไม่ฟุ้งซ่าน ช่วยคลายทุกข์ และทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น

ด้วยเหตุที่การอ่านมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้อ่านในด้านต่างๆ ดังกล่าวแล้ว เราจึงควรฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน ด้วยการใฝ่หาความรู้และติดตามความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ ด้วยการอ่านอยู่เสมอ เพื่อจะได้นำความรู้ ความคิด ที่ได้จากการอ่านนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมในโอกาสต่อไป

ประเภทของการอ่าน

การอ่านแบ่งตามลักษณะที่อ่านได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. การอ่านออกเสียง
๒. การอ่านในใจ

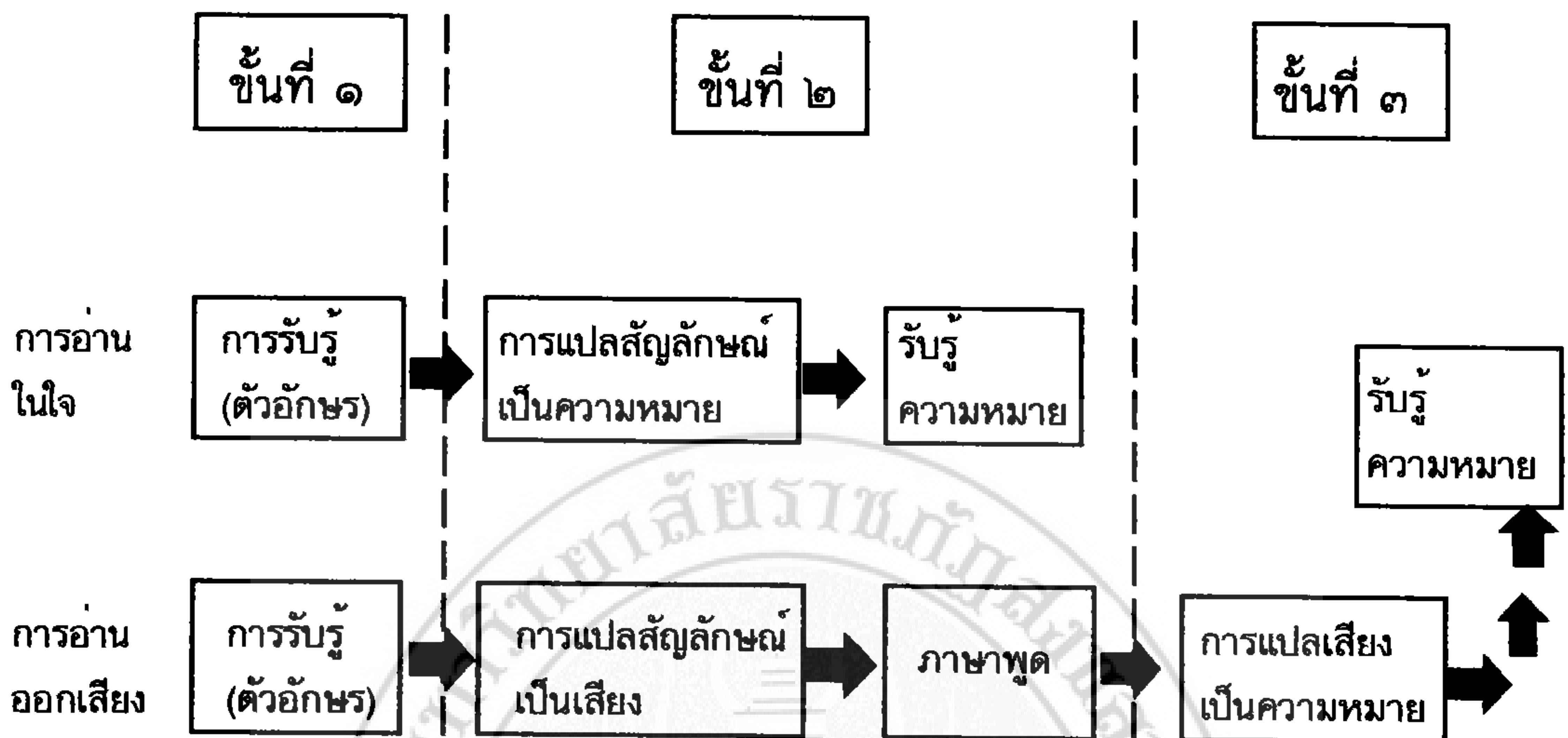
๑. การอ่านออกเสียง เป็นกระบวนการต่อเนื่องระหว่างสายตา สมอง และการเปล่งเสียงออกมา กล่าวคือ สายตาจะจับจ้องตัวอักษรและเครื่องหมายต่างๆ แล้วสมองจะประมวลให้เป็นถ้อยคำ จากนั้นจึงเปล่งเสียงออกมา^๑ การอ่านออกเสียงเป็นการอ่านให้ตัวเองหรือผู้อื่นฟัง ในกรณีที่เป็นการอ่านให้ผู้อื่นฟัง ผู้อ่านจะต้องคำนึงถึงความเข้าใจของผู้ฟังด้วย

การอ่านออกเสียงที่ดี ผู้อ่านต้องอ่านให้ถูกต้อง ชัดเจน ออกเสียงให้ดังพอเหมาะกับจำนวนผู้ฟัง รู้จักผ่อนคลายใจให้ตรงกับจังหวะหยุดของวรรคตอน ทำน้ำเสียงให้สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน และปรับจังหวะการอ่านให้พอเหมาะ ไม่ช้าหรือเร็วเกินไป ถ้าเป็นการอ่านคำประพันธ์ก็ต้องรู้จักการอ่านทำนองเสนาะให้ไพเราะ และถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทนั้นๆ

การอ่านออกเสียง ผู้อ่านจะอ่านได้ไม่นานนัก เพราะจำเป็นต้องอ่านทุกตัวอักษร จะอ่านแบบผ่านๆหรืออ่านข้ามไม่ได้ จึงทำให้เหนื่อยเร็ว อ่านได้เนื้อหาน้อย และอ่านได้ช้า จึงเหมาะสำหรับอ่านหนังสือบางประเภทเท่านั้น เช่น ประเภทกาพย์กลอนที่ต้องการความไพเราะ ชาบซึ่ง เป็นต้น

๒. การอ่านในใจ หมายถึง การอ่านให้เข้าใจเรื่อง โดยไม่ต้องเปล่งเสียงออกมาให้ผู้อื่นได้ยิน กระบวนการในการอ่านในใจจึงมีขั้นตอนน้อยกว่าการอ่านออกเสียง หากนำกระบวนการอ่านของการอ่านในใจและการอ่านออกเสียงมาพิจารณาเปรียบเทียบกันจะปรากฏดังแผนภูมิต่อไปนี้

^๑ โกชัย สารีบุตร การสร้างความสามารถในการอ่าน หน้า ๓๘

แผนภูมิแสดงกระบวนการของการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ ^๑

จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่าการอ่านออกเสียงมีกระบวนการสามขั้น คือ ขั้นการรับรู้ตัวอักษร ขั้นแปลสัญลักษณ์เป็นเสียง เกิดเป็นภาษาพูด และขั้นการแปลเสียงเป็นความหมายและเกิดการรับรู้ความหมาย ส่วนการอ่านในใจนั้นมีเพียงสองขั้น คือ ขั้นการรับรู้ตัวอักษรแล้วแปลตัวอักษรเป็นความหมายและรับรู้ความหมายนั้น

การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจของตนเอง ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านจะอ่านได้รวดเร็ว เข้าใจถูกต้อง เก็บสาระสำคัญได้ครบถ้วน ส่วนผู้ที่อ่านในใจไม่เก่ง มักจะอ่านได้ช้า อ่านได้ไม่ตลอด จับใจความของเรื่องที่อ่านไม่ได้ หรือได้ไม่ครบถ้วน ทำให้ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านหรือเข้าใจผิด

การอ่านในใจ ผู้อ่านสามารถอ่านได้อย่างรวดเร็ว เพราะไม่จำเป็นต้องอ่านทุกตัวอักษร อาจอ่านเพียงผ่านๆ เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาโดยรวมก็ได้ การอ่านในใจจึงอ่านได้เป็นเวลานานและได้อื้เนื้อหา มาก เหมาะสำหรับการอ่านหนังสือทุกประเภท

^๑ อุทัย ภิรมย์รื่น และวรรณพร ภิรมย์รื่น “ ความรู้บางประการเกี่ยวกับการอ่านออกเสียง” วารสารจันทร์เกษม ๑๗๔:๓๒ กันยายน-ตุลาคม ๒๕๒๖

ในชีวิตประจำวันนั้น เรามักจะอ่านหนังสือหรือสารประเภทอื่นๆ ด้วยการอ่านในใจมากกว่าการอ่านออกเสียง ดังนั้นผู้อ่านจึงควรได้ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถในการอ่านในใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อแนะนำในการฝึกอ่านในใจให้มีประสิทธิภาพ

๑. หาหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่สอดคล้องกับความสนใจของตนมาอ่าน โดยใช้เวลาอ่านเพียงระยะสั้นๆ ก่อน เช่น ประมาณ ๕ - ๗ นาที ต่อไปจึงค่อยเพิ่มเวลาอ่านให้มากขึ้น โดยควบคุมจิตใจให้แน่วแน่ มีสมาธิมั่นคง อดทนต่อสิ่งรบกวน มุ่งอ่านข้อความใดข้อความหนึ่งที่สนใจให้หมดตอน
๒. ในขณะที่อ่านไม่ควรทำปากขมุบขมิบ หรือออกเสียง และไม่ควรรี้นิ้วชี้ตัวหนังสือเพราะจะทำให้อ่านได้ช้า และรู้สึกเหนื่อยเร็ว ควรใช้ประสาทตาและสมองเท่านั้น
๓. ดูให้รอบคอบในขณะที่อ่าน อย่าอ่านข้ามข้อความ ข้ามบรรทัด เพราะจะทำให้ไม่เข้าใจและจะต้องกลับมาอ่านใหม่
๔. ฝึกกวาดสายตาเป็นช่วงๆ คือเป็นข้อความหรือประโยค ไม่ควรอ่านทุกตัวอักษร
๕. พยายามอ่านจับความเป็นตอนๆ และฝึกตอบคำถามที่ตั้งไว้เสมอ จะช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้
๖. พยายามฝึกอ่านเป็นประจำและควรจับเวลาเสมอในขณะที่ฝึกอ่านเพื่อให้เกิดความชำนาญและให้ได้สถิติสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับ

จุดมุ่งหมายในการอ่าน

เมื่อมีคำถามว่า โดยทั่วไปคนเราอ่านหนังสือเพื่ออะไร คำตอบที่รวบรวมได้มีดังนี้ คือ

เพื่อฆ่าเวลา

เพื่อทราบและเข้าใจเหตุการณ์ปัจจุบัน

เพื่อขยายพื้นฐานความรู้และเพื่อพัฒนาปรับปรุงตนเอง

เพื่อความสนุกสนานตัวในขณะนั้น

เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั่วไป
 เพื่อความเพลิดเพลิน
 เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาชีพ
 เพื่อให้สอบได้
 เพื่อผ่อนคลายความเครียด
 เพื่อแก้ปัญหาในใจ
 ฯลฯ

จากคำตอบเหล่านี้ อาจสรุปเป็นจุดมุ่งหมายของการอ่านเสียใหม่ได้เป็น ๓ ประการใหญ่ๆคือ

๑. เพื่อความรอบรู้ การอ่านเพื่อความรู้ เป็นการอ่านที่สนองความต้องการอยากรู้อยากเห็นอันเป็นธรรมชาติวิสัยของมนุษย์ที่อยากรู้อยากเห็นเรื่องของคนอื่น อยากรู้ความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆในสังคม อยากรู้เรื่องราวต่างๆทั่วไป ฯลฯ การอ่านเพื่อความรู้จึงเป็นการอ่านเพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เป็นคนที่มีความรู้กว้างขวาง ทันโลกทันเหตุการณ์ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้

๒. เพื่อการศึกษาค้นคว้า การอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า เป็นการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ เพื่อนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น ด้านการศึกษาเล่าเรียน การปรับปรุงอาชีพ การงาน การแก้ปัญหาต่างๆ ฯลฯ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมของการแข่งขัน การที่จะแข่งขันกับผู้อื่นได้ก็ต้องรู้มากกว่าคนอื่นจึงจะมีชัยในการแข่งขัน คนที่ฉลาดจึงมักศึกษาหาความรู้ด้วยการอ่านอยู่เสมอ

๓. เพื่อความบันเทิง การอ่านเพื่อความบันเทิงเป็นการอ่านเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ หรือเพื่อหาความเพลิดเพลินจากการอ่าน ความจริงมีกิจกรรมมากมายที่สามารถเลือกสรรมาทำเพื่อความเพลิดเพลินได้ แต่การหาความเพลิดเพลินที่ลงทุนน้อยแต่ได้รับผลกำไรมาก ก็เห็นจะมีแต่การหาความเพลิดเพลินจากการอ่านเท่านั้น ดังที่ รัญจวน อินทรกำแหง ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งในบทที่ว่าด้วย “หนังสือกับชีวิต” ว่า

ในโลกนี้มีสิ่งที่ทำให้ความเพลิดเพลินรื่นรมย์ใจแก่ชีวิตมากมาย ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ ไนท์คลับ สวนสัตว์ สุรา นารี พาสี กีฬาบัตร ฯลฯ แล้วแต่จะเลือก แล้วแต่จะพอใจ แต่สิ่งเหล่านั้นไม่มีสิ่งใดที่พร้อมจะให้บริการยืมยืมยืมอย่างยั่งยืน ไม่มีสิ่งใดที่สามารถรวมทุกอย่างไว้ในตัวเองได้อย่างหนังสือ บางอย่างให้ได้แต่ความเพลิดเพลิน บางอย่างให้ได้แต่ความตื่นเต้น มีหน้าซ้ำบางอย่างให้แต่ความมัวเมา สำหรับหนังสือแล้วจะต้องการสไลด์ เบียร์ว หวาน มัน เค็ม เผ็ดร้อน อย่างใด มีให้เลือกพร้อม เลือกได้ทุกเวลา ไม่ว่าจะเป็นกลางวันหรือกลางคืน ดึกดื่นหรือหัวค่ำ หนาวร้อนหรือหน้าหนาว หนังสือพร้อมที่จะรับใช้ รับใช้อย่างเพื่อนก็ได้ อย่างครูก็ได้ อย่างพี่น้องญาติมิตรก็ได้ แล้วแต่จะเลือก^๑

อย่างไรก็ตาม ในการอ่านทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการอ่านสารประเภทใด ด้วยจุดมุ่งหมายอย่างไร หน้าที่สำคัญที่ผู้อ่านจะต้องทำในฐานะผู้รับสาร ก็คือ ทำความเข้าใจสารที่ได้อ่านและแปลเจตนาของผู้ส่งสารให้ถูกต้อง

พื้นฐานที่สำคัญในการอ่าน

ดังได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่า การอ่านมิได้หมายความว่าใช้สายตามองผ่านข้อความที่อ่านเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงความเข้าใจ หรือการรับรู้ความหมายของข้อความที่อ่านด้วย ดังนั้น หน้าที่สำคัญที่ผู้อ่านจะต้องทำในฐานะผู้รับสารก็คือ ทำความเข้าใจกับข้อความนั้น จนเกิดความเข้าใจได้อย่างถูกต้องตรงตามเจตนาในการสื่อสารของผู้เขียน

ความเข้าใจในการอ่านนั้น อาจแบ่งได้เป็นสามระดับ ตามทักษะที่แสดงออกดังนี้ คือ

ความเข้าใจในการอ่านระดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการจับใจความสำคัญและความคิดย่อยๆ ที่สนับสนุนหรือขยายใจความสำคัญหรือความคิดสำคัญนั้นได้ ทั้งสามารถบอกได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีการดำเนินเรื่องอย่างไร

ความเข้าใจในการอ่านระดับที่สอง เป็นความสามารถในการแยกแยะความคิดต่างๆ สามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ จับความมุ่งหมายของผู้เขียนได้ แปลความหมายของถ้อยคำและความคิดได้ สามารถอนุมานถึงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ หรือทัศนคติของผู้เขียนได้ ตลอดจนขยายความของสิ่งที่อ่านได้

ระดับสุดท้าย เป็นการเข้าใจถึงคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เกิดความซาบซึ้งและสามารถประเมินค่าและตัดสินค่าได้

ทักษะที่แสดงออกถึงความเข้าใจทั้งสามระดับนี้เป็นทักษะที่เกิดต่อเนื่องกัน เป็นพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อกัน ความเข้าใจในการอ่านจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องประกอบด้วยทักษะเหล่านี้

นอกจากจะต้องมีทักษะดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้อ่านยังต้องมีพื้นฐานการอ่านที่ดี ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องราวที่อ่าน ดังต่อไปนี้คือ

๑. ความรู้ในเรื่องรูปแบบการเขียน

การสื่อสารด้วยภาษานั้น โดยทั่วไปมีความมุ่งหมายอยู่ ๒ ประการใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ

๑.๑ เพื่อบอกกล่าวหรือเสนอข้อเท็จจริงและข้อมูลต่างๆ ตลอดจนเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา โดยปราศจากการเสริมแต่งของผู้เขียน

๑.๒ เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิด โดยผู้เขียนจะสอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของตนลงไป เพื่อปลุกอารมณ์ ชักจูงความรู้สึกและความคิดของผู้อ่านให้คล้อยตาม ยอมรับ เห็นพ้องกับความคิดเห็น ความรู้สึก หรือความต้องการของผู้เขียน

จากความมุ่งหมายของการสื่อสารทั้งสองประการนี้เอง ทำให้งานเขียนมีลักษณะและรูปแบบแตกต่างกันออกไป เป็นงานประเภทวิชาการ สารคดี และบันเทิงคดี ดังที่เราพบเห็นและอ่านกันอยู่

ในการอ่านนั้น ผู้อ่านจะต้องมีความรู้ความเข้าใจว่า เรื่องที่อ่านเป็นงานเขียนประเภทใด มีลักษณะรูปแบบอย่างไร มีความมุ่งหมายในการสื่อสารอย่างไร จึงจะช่วยให้เกิดความเข้าใจ “ สาร ” ที่ผู้เขียนต้องการ “ สื่อ ” มาถึงได้ถูกต้อง

๒. ความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังของผู้เขียนและสิ่งที่น่าสนใจ

ภูมิหลังเกี่ยวกับตัวผู้เขียนและสิ่งที่น่าสนใจเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจ

เรื่องราวต่าง ๆ ในงานชิ้นหนึ่ง ๆ ได้ดีขึ้น สามารถที่จะวินิจฉัยเรื่องราวต่าง ๆ นั้นได้ถูกต้องขึ้น การที่เราสามารถอ่านงานเขียนในยุคปัจจุบันได้อย่างสนุกสนาน เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ก็เพราะเราเข้าใจถึงความเป็นไปในยุคปัจจุบัน เช่นเดียวกันเราสามารถจะอ่านงานเขียนในยุคอื่น ๆ ได้อย่างสนุก หากเรามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นไปของยุคสมัย สภาพสังคม ทัศนคติ ความเชื่อและค่านิยมของผู้เขียนและผู้คนในยุคสมัยเดียวกันกับงานเขียนนั้นๆ ทั้งนี้เพราะงานเขียนแต่ละชิ้นย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมที่แวดล้อมรอบตัวผู้เขียนเสมอ หากผู้อ่านได้ทราบภูมิหลังอันเป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เขียนและสิ่งที่น่าสนใจมาแล้ว ผู้อ่านก็จะสามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้อย่างลุ่มลึกขึ้น

๓. ความรู้เชิงภาษา

ในงานเขียนชิ้นหนึ่งๆ ผู้เขียนย่อมมีความมุ่งหมายที่จะสื่อความคิดหรือทรรศนะอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้อ่าน บางครั้งผู้เขียนจะบอกมาตรงๆ บางครั้งก็แฝงอยู่ในถ้อยคำหรือข้อความตอนหนึ่งตอนใดด้วยการใช้สำนวนโวหารในลักษณะต่างๆ การที่ผู้อ่านจะเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการบอกนั้น ผู้อ่านต้องใช้ความพยายามแปลความหมายของถ้อยคำ ข้อความ ตลอดจนเรื่องราวนั้นๆ ออกมาให้ถูกต้อง ซึ่งการที่จะทำเช่นนี้ได้ ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เชิงภาษาเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ ต้องมีความรู้ในเรื่องศัพท์ หรือถ้อยคำสำนวนต่างๆ ในการอ่านข้อเขียนบางอย่างที่มีศิลปะในการใช้ถ้อยคำสำนวนและการเปรียบเทียบที่คมคาย หากผู้อ่านมีความรู้เชิงภาษาไม่เพียงพอก็อาจจะไม่เข้าใจนัยแห่งความหมายที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกมาได้

โดยปกติผู้อ่านจะรู้ความหมายของศัพท์และสำนวนที่ใช้กันทั่วไปในชีวิตประจำวัน แต่อาจจะไม่รู้ความหมายของศัพท์และสำนวนที่ไม่รู้จักมาก่อน เช่น ความหมายของศัพท์เฉพาะวิชา ศัพท์ในวงการอื่นนอกจากวงการของตน ศัพท์ที่บัญญัติขึ้นใหม่ ศัพท์และสำนวนโบราณ ศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ ศัพท์สะแลง หรือคำคะนอง ฯลฯ หากผู้เขียนใช้ศัพท์และสำนวนเหล่านี้ ผู้อ่านอาจจะอาศัยข้อความที่อยู่แวดล้อมศัพท์และสำนวนนั้น ช่วยในการอนุมานว่าศัพท์และสำนวนนั้นๆ มีความหมายว่าอย่างไร หรืออาจจะใช้วิธีค้นหาความหมายจากพจนานุกรม หรือใช้วิธีถามผู้รู้ก็ได้ ที่สำคัญก็คือผู้อ่านต้องไม่ปล่อยให้ถ้อยคำที่ตนไม่เข้าใจนี้ผ่านไปโดยง่าย เพราะถ้อยคำเหล่านี้อาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจเนื้อหา

ในภายหลังได้^๑

อย่างไรก็ตาม ความรู้เชิงภาษาเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ ก็ด้วยการอ่านอย่างละเอียดและอ่านข้อเขียนประเภทต่างๆอยู่เสมอ สิ่งสำคัญที่ผู้อ่านควรตระหนักก็คือ “ภาษามีการเปลี่ยนแปลง” ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ภาษาที่มีลักษณะใหม่ๆเกิดขึ้นตลอดเวลา การอ่านอยู่เป็นประจำเท่านั้น จึงจะช่วยให้รู้จักภาษาที่เปลี่ยนแปลงและสามารถจับความคิดจากการใช้ภาษาได้ทันการณ้อยู่เสมอ^๒

๔. ประสบการณ์

ประสบการณ์ คือ การได้พบ ได้เห็น ได้คุ้นเคยกับเหตุการณ์หรือเรื่องราว นั้นๆ งานเขียนส่วนใหญ่มักเกิดจากการถ่ายทอดประสบการณ์และจิตสำนึกอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้เขียน ในการอ่านหากผู้อ่านมีประสบการณ์ร่วมกับผู้เขียน และมีประสบการณ์ต่างๆหลายๆแบบอย่างกว้างขวางก็จะช่วยให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆได้เร็วและง่ายขึ้น

อย่างไรก็ตาม การที่คนเราแต่ละคนจะเข้าใจประสบการณ์ของอีกคนหนึ่งได้ ทุกแง่ทุกมุมย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะประสบการณ์ของแต่ละคนย่อมไม่เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้ ในการอ่าน ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องใช้จินตนาการติดตามเรื่องราวที่อาจอยู่นอกเหนือประสบการณ์ของตนประกอบด้วย

ความเร็วในการอ่าน

การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพนั้นนอกจากจะประกอบด้วยความเข้าใจในเรื่องราวที่อ่านแล้ว ยังต้องประกอบด้วยความเร็วในการอ่านด้วย การวัดอัตราความเร็วในการอ่านนั้น มิได้มุ่งวัดเฉพาะความเร็วในการอ่านว่าอ่านได้กี่คำต่อนาที

^๑ โกชัย สาริกบุตร การสร้างความสามารถในการอ่าน หน้า ๒๔

^๒ ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล “การพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการใช้ภาษาไทย หน่วยที่ ๙-๑๕ หน้า ๖๑๑

แต่ยังคำนึงถึงความเข้าใจตามลักษณะการอ่านและจุดประสงค์ในการอ่านด้วย^๑
 โดยทั่วไปแล้ว การอ่านได้ช้าหรือเร็วขึ้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย
 ประการ คือ

๑. ความมุ่งหมายในการอ่าน ในการอ่านหนังสือ แม้จะเป็นหนังสือ
 ประเภทเดียวกัน หากตั้งความมุ่งหมายในการอ่านไว้อย่างต่างกันก็ทำให้อ่านในอัตราเร็ว
 ช้าต่างกันได้ ตัวอย่างเช่น ในการอ่านหนังสือนวนิยายหรือหนังสือประเภทให้
 ความบันเทิงอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความเพลิดเพลินจะอ่านได้เร็วกว่าอ่านเพื่อ
 ศึกษากลวิธีการเขียนหรือเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ ทั้งนี้เพราะการวางจุดมุ่งหมายในการ
 อ่านไว้อย่างต่างกัน ทำให้ผู้อ่านใช้วิธีการอ่านที่ต่างกัน เช่น อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
 ผู้อ่านอาจใช้วิธีอ่านแบบผ่านๆ อ่านคร่าวๆ พอรู้อะไรก็ผ่านไป แต่การอ่านเพื่อการศึกษาหรือ
 เพื่อวิเคราะห์วิจารณ์นั้น ผู้อ่านต้องอ่านอย่างละเอียด และอ่านอย่างพิถีพิถันวิเคราะห์
 จึงมีผลทำให้ต้องใช้เวลาในการอ่านมากกว่าการอ่านแบบผ่านๆ

๒. พื้นฐานของผู้อ่าน พื้นฐานของผู้อ่านอาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจ
 ในการอ่าน ผู้อ่านที่มีพื้นฐานการอ่านดี จะอ่านข้อเขียนต่างๆ ได้เข้าใจอย่างรวดเร็ว
 กว่าผู้อ่านที่ไม่มีพื้นฐานการอ่าน หรือมีพื้นฐานการอ่านน้อย ทั้งนี้เพราะผู้อ่านที่
 ไม่มีพื้นฐานการอ่านหรือมีพื้นฐานการอ่านน้อย มักจะอ่านข้อความต่างๆ ไม่ค่อย
 เข้าใจ จึงทำให้เสียเวลาต้องย้อนกลับไปอ่านข้อความนั้นใหม่ การย้อนกลับบ่อยๆ
 จึงมีผลทำให้การอ่านหนังสือช้าลง

๓. ลักษณะนิสัยในการอ่าน ลักษณะนิสัยในการอ่านของผู้อ่านก็เป็นส่วน
 หนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านอ่านได้เร็วหรือช้า ผู้ที่อ่านหนังสือได้ช้าอาจเกิดจากนิสัยในการอ่าน
 ของผู้อ่านบางประการ เช่น ในขณะที่อ่านชอบใช้นิ้วจิ้มไปตามตัวอักษร สายตีสระ
 ตามบรรทัด ออกเสียงพึมพำในลำคอ ทำปากขมขมขบเวลาอ่าน หยุดอ่านเป็น
 ระยะ ไม่อ่านให้ตลอด ขาดสมาธิในการอ่าน ใช้อัตราเร็วในการอ่านอัตราเดียวกัน
 หมดไม่ว่าจะอ่านหนังสือประเภทใด ด้วยจุดมุ่งหมายอย่างไร เป็นต้น ในการอ่าน

^๑ จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ จิตวิทยาการอ่าน หน้า ๖๗

หากผู้อ่านพบว่าตนมีลักษณะนิสัยดังกล่าว แล้วพยายามปรับปรุงแก้ไขตนเองโดย เล็กๆ น้อยๆ เสีย ผู้อ่านก็จะอ่านได้เร็วขึ้น

๔. กลไกในการอ่านหรือการเคลื่อนสายตา การอ่านได้ช้าหรือเร็วส่วน หนึ่งขึ้นอยู่กับกลไกในการอ่านหรือการเคลื่อนสายตาของผู้อ่าน ซึ่งมีดังนี้คือ

๔.๑ การจับตา (Fixation) การจับตາหมายถึง ตำแหน่งหรือจุดที่ สายตาของเราหยุดนิ่งอยู่ชั่วขณะหนึ่ง ในการอ่านหนังสือตามปกติ เราจะใช้สายตา จับอยู่ที่ตัวอักษรหรือข้อความที่อ่านเป็นจุดๆ โดยใช้เวลาในการจับตาที่จุดๆ หนึ่งเพียง เล็กน้อยแล้วก็เคลื่อนที่ต่อไป ดังตัวอย่าง การจับตาที่จุด ก. ข. และ ค. ข้างล่างนี้

ก ข ค

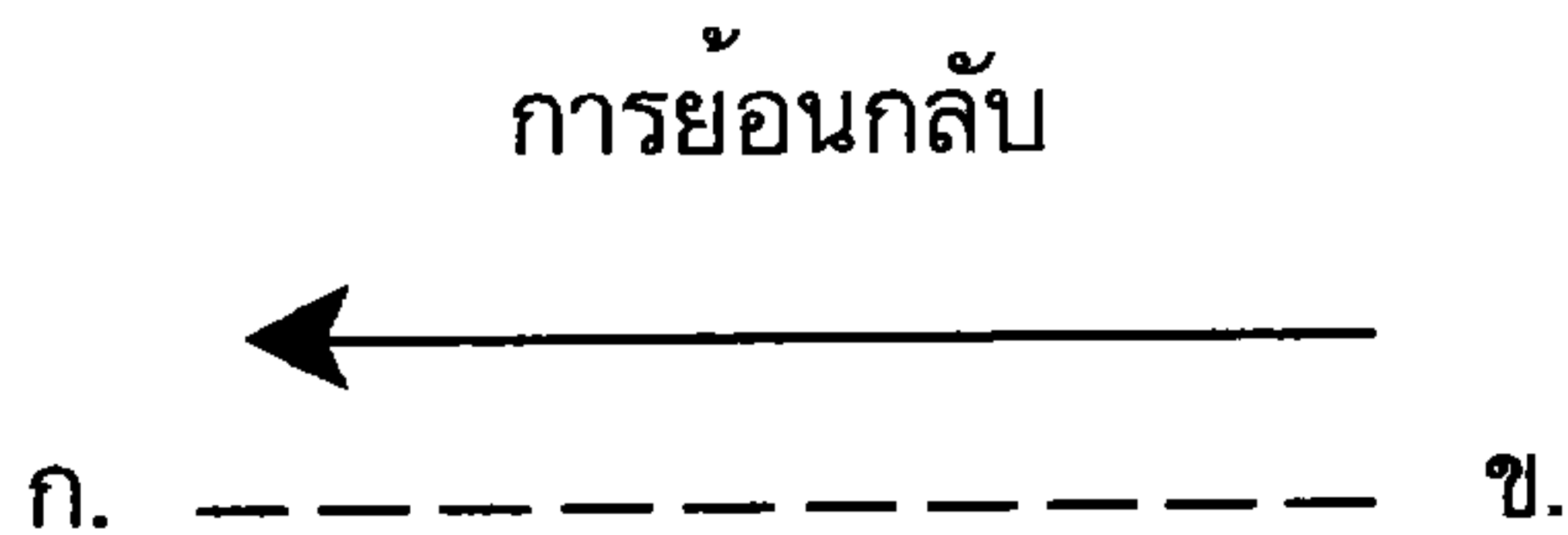
การอ่านหนังสือจะอ่านได้ช้าหรือเร็วส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนครั้งในการจับ ตาและเวลาที่ใช้ในการจับตาครั้งหนึ่งๆ ด้วย คนที่อ่านหนังสือชำนาญจะจับตาน้อย ครั้งในบรรทัดหนึ่งๆ และใช้เวลาในการจับตาสั้นกว่าคนที่อ่านหนังสือไม่ชำนาญ

๔.๒ ช่วงสายตา (Eye Span) ช่วงสายตา คือระยะจากจุดที่ สายตาจับจุดหนึ่งไปยังจุดที่สายตาจับในคราวต่อไป ช่วงสายตาจะวัดกันเป็นช่วงตัว อักษร

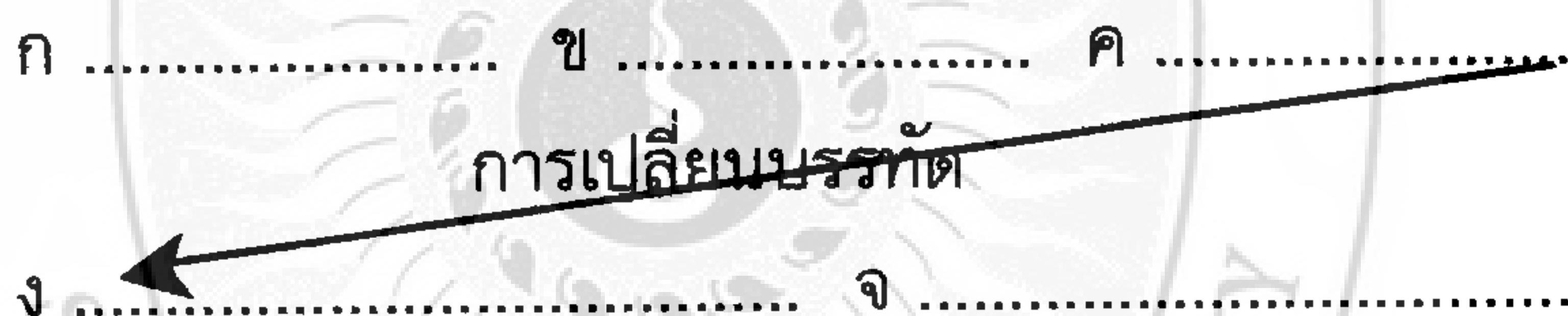
ช่วงสายตานี้จะสัมพันธ์กับการจับตา หากจับตาทุกตัวอักษรหรือทุกคำ ช่วงสายตาก็จะแคบ แต่ถ้ากวาดสายตาได้ครั้งละ ๓-๕ คำ หรือจับตาเป็นวลี เป็น ประโยค ช่วงสายตาก็จะกว้าง ทำให้อ่านได้เร็ว และจับใจความได้เร็ว เพราะโดยทั่วไป แล้วความหมายของข้อความที่อ่านไม่ได้มาจากคำโดดๆ แต่มาจากคำหลายคำเชื่อม โยงกัน การจับตาเป็นวลี เป็นประโยค จึงช่วยทำให้จับใจความได้เร็วกว่าการจับตา เป็นคำๆ หรือการจับตาทุกตัวอักษร

๔.๓ การย้อนกลับ (Regression) การย้อนกลับ หมายถึง การ ย้อนสายตาจากจุดจับสายตาหนึ่งกลับมาหาคำหรือข้อความเดิมที่อ่านแล้ว เช่น การทวนสายตาจากจุด ข. มาจับตรงจุด ก. ใหม่

การย้อนกลับอาจจะเกิดขึ้นจากความไม่แน่ใจว่าถ้อยคำที่อ่านไปแล้วนั้นผิดหรือถูก หรือมีความหมายว่าอย่างไร คนที่อ่านหนังสือชำนาญจะมีการย้อนกลับไม่บ่อยนัก ส่วนคนที่อ่านไม่ชำนาญหรือขาดสมาธิในการอ่านจะย้อนกลับบ่อยทำให้เสียเวลาในการอ่าน

๕.๔ การเปลี่ยนบรรทัด (Back Sweep) การเปลี่ยนบรรทัดเป็นการย้อนกลับสายตาจากจุดจับตาสุดท้ายของบรรทัดแรก ไปยังจุดจับสายตาของบรรทัดถัดไป ดังตัวอย่าง

คนที่อ่านชำนาญจะเปลี่ยนบรรทัดได้ถูกต้องแม่นยำ ส่วนคนที่อ่านไม่ชำนาญอาจจะกลับมาอ่านบรรทัดเดิมที่อ่านไปแล้ว หรืออ่านข้ามบรรทัด ทำให้เสียเวลาในการอ่าน

การอ่านเพื่อให้สามารถจับใจความได้ถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ผู้อ่านจะต้องฝึกการเคลื่อนสายตาให้เป็น มีการจับตาดูให้ถูกจุดแล้วเคลื่อนสายตาไปข้างหน้าอย่างว่องไว ไม่ควรย้อนสายตากลับที่เดิม ในการมองครั้งหนึ่งๆ ควรกำหนดช่วงสายตาให้กว้าง สามารถครอบคลุมได้หลายช่วงตัวอักษร การเปลี่ยนบรรทัดต้องกำหนดให้แม่นยำ อย่าให้หลงบรรทัด ฝึกการเคลื่อนสายตาอย่างนี้เป็นประจำจะช่วยให้อ่านได้เร็วขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในการอ่านผู้อ่านควรจะปรับอัตราความเร็วในการอ่านให้ตรงตามวัตถุประสงค์เฉพาะหน้าในการอ่านด้วย โดยพิจารณาเอาเองว่าควรใช้อัตราเร็วเท่าใดในการอ่านจึงจะอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การฝึกอ่านเร็ว

การอ่านเร็วช่วยให้ผู้อ่านประหยัดเวลา ทำให้มีเวลาทำอย่างอื่นหรืออ่านหนังสืออื่นๆเพิ่มขึ้น ผู้อ่านจึงควรฝึกฝนตนเองให้เป็นคนที่อ่านหนังสือได้เร็วโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๑ นาที / ๒๐๐ คำ โดยตั้งใจฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการดังนี้

๑. เริ่มด้วยการเลือกหนังสือหรือข้อเขียนที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องทั่วไป หรือเป็นเรื่องที่ตนชอบอ่านก่อน แล้วจึงฝึกอ่านเร็วกับเรื่องที่ยากขึ้นตามลำดับ
๒. ก่อนเริ่มฝึกอ่าน ให้อ่านข้อความนั้นๆก่อนเป็นเวลา ๓ นาที แล้วนับจำนวนคำเฉลี่ยต่อ ๑ นาที
๓. เริ่มฝึกอ่านด้วยการกวาดสายตาอ่านข้อความต่างๆอย่างมีสมาธิแน่วแน่ พยายามกวาดสายตาอ่านคราวละกลุ่มคำหรือกลุ่มความหมาย อย่าอ่านทีละคำ เพราะจะทำให้ความคิดขาดตอน เป็นผลให้อ่านช้า
๔. อ่านต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆและพยายามจับใจความสำคัญของเรื่องให้ได้
๕. ระหว่างอ่านต้องไม่ทำสิ่งต่อไปนี้ คือ ใช้นิ้วชี้ไปตามคำต่างๆ ออกเสียงพิมพ์ในลำคอ ทำปากขมูบขมิบ ปิดทับข้อความที่ละบรรทัดหรือที่ละตอน อ่านย้อนไปย้อนมา หยุดอ่านเป็นระยะๆเพื่อจดบันทึกในขณะที่ยังอ่านไม่จบบทหรือจบตอน
๖. จับเวลาเรื่องที่อ่านแต่ละครั้ง และคำนวณอัตราเร็วในการอ่านจากจำนวนคำที่อ่านหารด้วยเวลาที่ใช้อ่าน คิดเป็นนาที
๗. พยายามฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้อัตราเร็วในการอ่านสูงขึ้น
๘. ต้องไม่ล้มเลิกความตั้งใจในการฝึกอ่านเสียกลางคัน
๙. เมื่อฝึกได้ประมาณ ๒ เดือน ให้เขียนกราฟแสดงความก้าวหน้าในการอ่านเพื่อประเมินผลการฝึกและปรับปรุง

ลักษณะของนักอ่านที่ดี

นักอ่านที่ดีหรือนักอ่านที่มีวุฒิภาวะในการอ่านจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ^๑

^๑ สุนทร โคตรบรรเทา ถนนสู่การอ่าน หน้า ๑๔

๑. มีความกระตือรือร้นในการอ่าน
 ๒. มีแนวโน้มในการอ่านหนังสือดังนี้
 - ๒.๑ ทุกประเภทที่ให้ความเพลิดเพลิน ให้ความรู้กว้าง และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
 - ๒.๒ ประเภทหนังสือซึ่งส่งเสริมการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ตลอดจนเข้าใจปัญหาสังคม ศิลธรรม จริยธรรม
 - ๒.๓ อ่านอย่างตั้งใจในเฉพาะสาขาหรือหนังสือที่เป็นหลักในศาสตร์สาขานั้นๆ
 ๓. มีความสามารถในการแปลความหมายสิ่งที่อ่าน สามารถจับใจความสำคัญ แนวคิด ตลอดจนจุดประสงค์ของผู้เขียนได้
 ๔. มีความสามารถที่จะมองเห็นข้อดี ข้อเสียของสิ่งที่อ่าน สามารถจับความลำเอียงและการโฆษณาชวนเชื่อ และสามารถคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับความถูกต้องและคุณค่าของแนวคิดที่ให้ไว้ ตลอดจนความสมบูรณ์และความเหมาะสมในการเขียน การแสดงความคิดเห็นและการสรุปข้อเขียน
 ๕. มีแนวโน้มในการโยงแนวคิดใหม่ที่ได้จากการอ่านให้เข้ากับประสบการณ์เดิม
 ๖. มีความสามารถในการปรับอัตราเร็วในการอ่านให้เหมาะสมกับโอกาสและความต้องการในการตีความหมายอย่างพอเพียง
- จากลักษณะของนักอ่านที่ดีดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้อ่านลองสำรวจตนเองดูซิว่า “ ท่านเป็นนักอ่านที่ดีแล้วหรือยัง ”

กิจกรรมท้ายบท

๑. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ๑.๑ การอ่านคืออะไร และมีความสำคัญอย่างไร
- ๑.๒ จงเขียนแผนภูมิแสดงกระบวนการของการอ่านและอธิบายให้เข้าใจ
- ๑.๓ ผู้อ่านแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายในการอ่านเหมือนกันหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ๑.๔ การอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมายมีประโยชน์อย่างไร
- ๑.๕ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ มีกระบวนการในการอ่านที่แตกต่างกันอย่างไร
- ๑.๖ การอ่านหนังสือให้เข้าใจนั้น ผู้อ่านจำเป็นต้องมีพื้นฐานที่สำคัญอะไรบ้าง
- ๑.๗ มีปัจจัยสำคัญอะไรบ้างที่ทำให้ผู้อ่านอ่านหนังสือได้ช้าหรือเร็ว
- ๑.๘ การอ่านหนังสือให้เข้าใจอย่างรวดเร็ว ผู้อ่านควรปฏิบัติอย่างไร
- ๑.๙ นักอ่านที่ดีมีลักษณะอย่างไร
- ๑.๑๐ ให้นักศึกษาสำรวจตนเองเกี่ยวกับลักษณะการอ่านหนังสือของตนเองแล้วนำมาเปรียบเทียบกับลักษณะของนักอ่านที่ดีตามที่กล่าวในเนื้อหา แล้วลองประเมินดูว่า นักศึกษามีลักษณะของนักอ่านที่ดีหรือไม่ อย่างไร ควรปรับปรุงตนเองในจุดไหนบ้าง

๒. จงแปลความหมายของคำต่างๆในข้อความต่อไปนี้

- ๒.๑ เตรียมยกเครื่อง พ.ร.บ. หลักทรัพย์กันผู้ว่าฯ ธปท. มั่วตลาดทุน
- ๒.๒ นักลงทุนชายแดนไทย - พม่า ตื่น เปิดด่าน เตรียมปลูกผีโครงการ เคารับเปิดด่านไทย - พม่า
- ๒.๓ เปิดหมดเปลือก ปิศาจโรงพยาบาลกลายเป็นเสือล่าบาก ไม่ว่า หน้าเก่าหน้าใหม่ ขาดทุนหิดขึ้นคอทั่วหน้า
- ๒.๔ ไฟเขียวคุมเข้ม “ บิ๊ก ” ถือหุ่น - รับประโยชน์ตลาดหลักทรัพย์
- ๒.๕ เผยผลสำรวจวัยรุ่นไทยเสียบบล็อกก่อนแต่งอื้อ

๓. ฝึกเคลื่อนสายตา

๓.๑ ให้ขีดเส้นใต้คำหรือกลุ่มคำทางด้านขวามือที่ซ้ำกับคำหรือกลุ่มคำ
ด้านซ้ายมือแถวแรกสุด

	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)
ไร่	โล่	โซ่	โม่	โต๊ะ	โง่
รว	มัว	ลัว	กัว	บัว	รว
งู	กู	รู	สุ	งู	คู
กลัว	สกลัว	กลัว	กลา	กลุ่ม	กลัด
ขยาย	สลาย	ขนาย	ขยาย	ขยาน	ขยาย
แม่น้ำ	แม่บ้าน	แม่เหล็ก	แม่ค้า	แม่น้ำ	แม่ม้า
กำยำ	กำลั่ง	กำบัง	ยำยำ	กำไร	กำยำ
ออกแอด	ออกนแ	ออกอน	ออกแอด	อวบอวน	แอดออก
แข็งแรง	แขนแบน	แข็งขัน	แข็งขึ้น	แข็งแรง	แข็งขัน
โกโรโกโส	โสโกโรโก	โกโรโกโซ	โกโรโกโร	โมโรโกโส	โกโรโกโส

เวลา _____ คำผิด _____

๓.๒ ให้เลือกตัวเลขแถวใดแถวหนึ่งใน ๖ แถวที่ซ้ำกับตัวเลขแถบบนสุด

	๑๒๔๕๗๖	๗๘๕๒๖๔	๐๙๔๕๙๑	๙๔๘๗๒๐
(๑)	๑๒๔๖๗๕	๗๘๕๑๖๔	๐๙๔๕๙๐	๙๔๘๐๒๗
(๒)	๑๒๔๕๒๑	๗๕๘๒๖๔	๐๙๙๑๔๕	๙๔๗๘๒๐
(๓)	๕๔๒๑๗๖	๕๒๖๔๗๘	๐๙๔๕๙๔	๙๘๔๗๒๐
(๔)	๑๒๔๗๖๕	๗๘๕๖๔๒	๐๙๔๕๙๑	๙๔๘๗๒๐
(๕)	๔๒๑๕๗๖	๗๘๕๒๖๔	๐๙๙๑๔๕	๘๗๙๔๒๐
(๖)	๑๒๔๕๗๖	๘๗๕๒๖๔	๐๙๔๕๑๙	๙๔๗๘๐๒

เวลา _____ คำผิด _____

เอกสารอ้างอิง

โกชัย สาริกบุตร การสร้างความสามารถในการอ่าน เชียงใหม่ : โรงพิมพ์
กลางเวียง ๒๕๑๘

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ จิตวิทยาการอ่าน กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
๒๕๒๕

ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล “ การพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน ” ใน เอกสาร
การสอนชุดวิชาการใช้ภาษาไทย หน่วยที่ ๙-๑๕ พิมพ์ครั้งที่ ๗
หน้า ๖๑๑ นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ๒๕๓๐

รัฐจวน อินทรกำแหง การเลือกหนังสือและสื่อทัศนวัสดุ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ๒๕๑๕

สนิท ตั้งทวี อ่านไทย กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ ๒๕๒๖

ลิตธา พินิจภูวดล และทิพย์สุนทร อนันต์บุตร หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา
ท ๐๒๑ : การอ่านและพิจารณาวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช ๒๕๒๕

สุขุม เฉลยทรัพย์ การส่งเสริมการอ่าน พิมพ์ครั้งที่ ๒ ปทุมธานี : ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ประตูน้าพระอินทร์
๒๕๒๖

สุนทร โคตรบรรเทา ถนอมรู้การอ่าน กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น ๒๕๒๖

อุทัย ภิรมย์รื่น และวรรณพร ภิรมย์รื่น “ ความรู้บางประการเกี่ยวกับการอ่านออก
เสียง ” วารสารจันทร์เกษม ๑๗๔ : ๓๒ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๓๖